

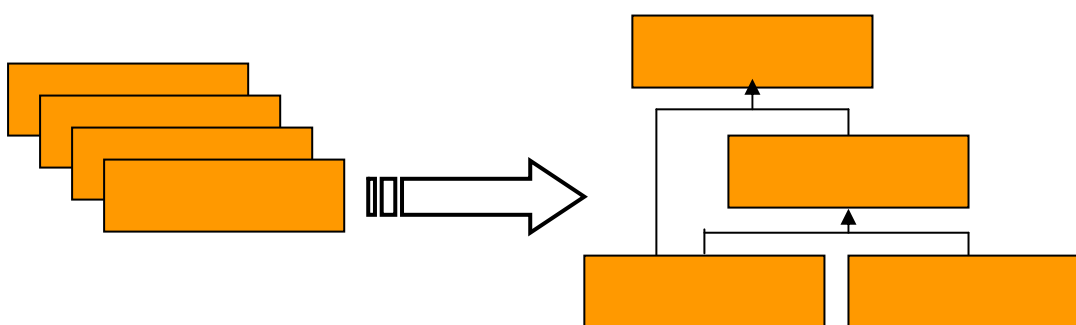
Uproszczony sposób postępowania w zakresie budowania drzew i matrycy logicznej

A – Analiza problemów

„Drzewo problemów” pokazuje zarówno skutki problemu jak i jego głęboko leżące przyczyny oraz umożliwia określenie prawdziwych źródeł istniejącej niezadowolającej sytuacji.

Głównymi etapami są:

1. określenie jednego lub dwóch podstawowych (wyjściowych) problemów mających wpływ na grupę lub grupy docelowe
2. określenie powiązanych z nimi problemów/utrudnień
3. analiza i zdefiniowanie związków przyczynowo-skutkowych oraz opracowanie pierwszego zarysu drzewa problemów.
4. sprawdzenie logiki przyczynowości

a – Określenie i sformułowanie problemów

Problem = bieżąca niezadowolająca sytuacja tzn.:

- niezaspokojone potrzeby lub potrzeby, którym grozi niezaspokojenie;
- sytuacje bezpośrednio postrzegane jako negatywne;
- przyczyny takiego niezaspokojenia: marnotrawstwo, konflikty, zbyt małe inwestycje...

Środki ostrożności:

- Unikać rozważań pod kątem „brakujących rozwiązań”. Zastanowić się bez podejmowania z góry pomysłu na przyszły projekt.
- Sformułować problemy w sposób dokładny i zrozumiały
- Rozłożyć problemy na części i unikać powtórzeń.

<i>Właściwie sformułowanym problemem jest:</i>	<i>Właściwie sformułowanym problemem nie jest:</i>
–tylko jeden pomysł (rozłożyć pomysły na części) –wyrażony jako sytuacja negatywna –łączący postrzeżenie subiektywne (częściowe) z rzeczywistością obiektywną –odróżniający stany stacjonarne („niskie dochody”) od sytuacji rozwojowych („zmniejszone dochody”)	–stan naturalnych utrudnień (niewystarczające opady) –brak konkretnego rozwiązania, gdy inne rozwiązania mogłyby być możliwe (np.: dopuszczalne jest podkreślenie braku wody, ale nie braku wody mineralnej) –problemy mniejszej wagi lub indywidualne

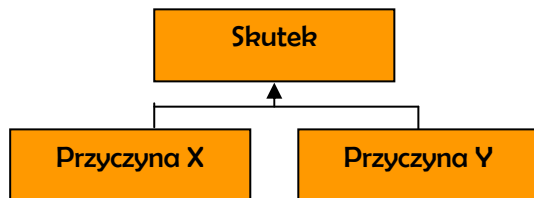
Problematyka przewidziana do przeanalizowania na podstawie tego wstępnego „rdzenia” powinna być rozległa (jest opracowana na podstawie potrzeb, a nie (jeszcze) możliwości interwencji):

- określić stopniowo przyczyny i skutki problemów wyjściowych,
- wykroczyć poza możliwości interwencji, włączyć więcej problemów niż można ich rozwiązać

b – Związki przyczynowo-skutkowe

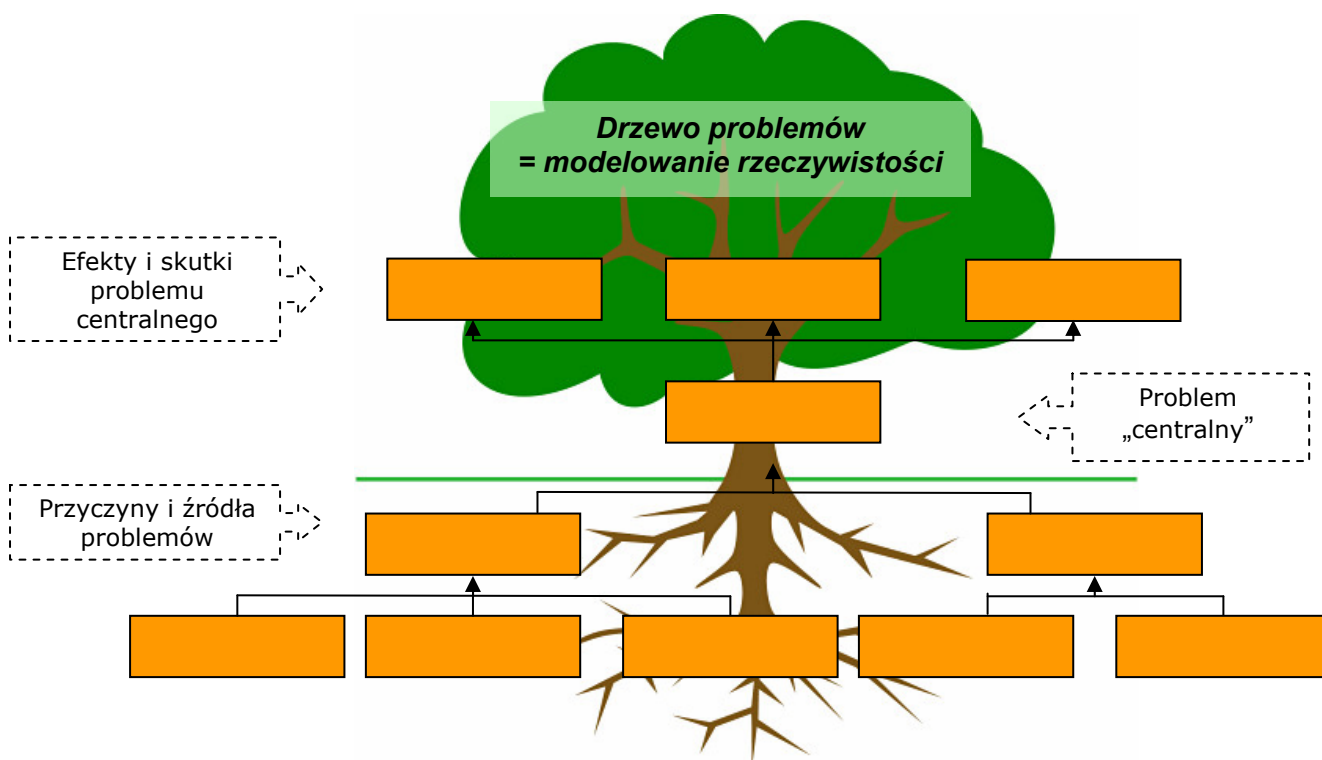
Konwencje dotyczące przedstawienia związków przyczynowo-skutkowych w drzewie

- Skutki: na górze.
- Przyczyny: na dole.
- Strzałki oznaczają bezpośrednie związki.

Środki ostrożności:

- Sprawdzić spójność między bezpośrednimi i pośrednimi związkami;
- Nie budować drzewa wokół centralnego problemu wybranego a priori;
- Sprawdzić dla każdego poziomu czy wszystkie problemy-przyczyny pociągają za sobą problemy-skutki;
- Zastanowić się nad istnieniem innych niepodanych lub ukrytych problemów, które bezpośrednio wywołują problem-skutek.

Praktyczna rada

1. Określić problemy na podstawie tekstu w części 2 otrzymanego dokumentu
2. Wpisać 1 problem na każdej karteczce (np. karteczki samoprzylepne)
3. Uporządkować karteczki względem siebie, aby ustalić związki przyczynowe.
4. Po sprawdzeniu logiki związków między problemami można odtworzyć drzewo na papierze.